

Cümlelerin Ögeleri 2

Yardımcı Ögeler

Temel Ögeler

Yüklem Özne

Nesne

Tümleş

- Öznenin yaptığı işten etkilenen ögedir.
- Belirtili ve belirtisiz nesne olmak üzere ikiye ayrılır.

Belirtili Nesne

Belirtili nesne ismin belirtme hal ekini (-ı, -i, -u, -ü) alır. Yükleme sorulan "neyi, kimi?" sorularına cevap verir.

Örnek: İnsanlara yardım etmeyi severdi.
Gizli Özne Belirtili Nesne Yüklem
Neyi? Seven kim?

Belirtisiz Nesne

"-ı, -i, -u, -ü" belirtme hal ekini almaz. Yükleme sorulan "ne?" sorusuna cevap verir.

Örnek: Sen Bana bir masal anlat.
Gizli Özne Belirtisiz Nesne Yüklem
Ne? Anlatan kim?

NOT: Özne ve belirtisiz nesnenin sorusu "ne?" ortaktır. Bu karışıklığı önlemek için önce özne sonra nesne bulunur.

Zarf Tümleci

- Cümlede yükleme durum, zaman, yer-yön, nicelik, miktar, sebep vb. açılardan etkileyen ögedir.

- Nasıl, ne zaman, ne, neden (niçin), niye, ne kadar, nereye (yön) gibi sorularla bulunur.

Örnek: Sen Aşağı in.
Gizli Özne Zarf Tümleci Yüklem
Nereye? Inen kim?

Dolaylı Tümleş

- İsmi "-e, -de, -den" hâl eklerinden birini alır.
- Kime, kimde, kimden, neye, nereye, nerede, nereden, neden soruları sorularak bulunur.

Örnek:

Bu vazolar kilden yapılmıştı.
Özne Dolaylı Tümleş Yüklem
Neden? Yapılan ne?

Örnek:

Yemi kancaya takmıştı.
Gizli Özne Belirtili Nesne Dolaylı Tümleş Yüklem
Neye? Neyi? Takan kim?

Örnek:

Tüm soruları dikkatle okudu.
Gizli Özne Zarf Tümleci Yüklem
Nasıl? Okuyan kim?

Örnek:

Sen Aşağı in.
Gizli Özne Zarf Tümleci Yüklem
Nereye? Inen kim?